

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

—><—
Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«İdjtihad» Constantinople

—><—
Téléph : 20865

xxviiième ANNÉE

1 Octobre 1932

İÇTİHAAT

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 354

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye

için: 2 1,2, Â'lâ kâğıdı

5 liradır

ADRES

Cıgaloğlunda İctihad Evi

—><—
Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi sekizinci sene

1 Teşrini evvel 1932

CİHANIN ŞİMDİKİ İNKİŞAFI

NİÇİN BA'ZI HARBLER NÂ KABİLİ İCTİNABDIR

Cem'iyeti Akvam henüz mahrum görün - düğü «Autorité» ye ve şükûha malik oluncaya kadar ta'arruza uğradıkları takdirde bu büyük Cem'iyetin edebileceği himaye hakkında kavmlerin kuruntularını izale etmek faydalıdır.

Hakem, terki teslimat, emniyet formülleri pek tehlikelidir. Tabi'atı beşer henüz değiş - memiş olduğundan , Tarihî dersleri da'ima tatbik olunabilir kalmaktadır. Silâhsız yahud nâ kâfi bir surette silâhlı bir kavmin ne oldu - ğunu bu dersler göstermektedir.

* * *

Devamlı bir sulha , iki kat'î sebep , uzun müddet, mani' olacaktır :

Birincisi şudur, ki, ba'zı harpler nâ kabili ictinabdır; İkincisi şudur ki, harplerin ekseri, mağlub taraf için olduğu kadar galib taraf için yıkım ise de yine ba'zı harpler vardır ki galib cihet, harpden, sulhun te'min edecek ol - duğu fevâ'id e fa'ik fevâ'id elde eder.

Evvelâ ictinab edilmesi kabil olmayan harb - leri nazarı i'tibara alalım :

Bir kavm diğer bir kavm tarafından hücu - ma ma'ruz olduğu zaman ister istemez , bir harp na kabili ictinabdır. Fransız - Alman mu - harebesi, Fransanın Suriyede, Merakişde devam ettiği harp, vaktile Rusya ile Japonya arasın - daki harp, zamanımızda Türkiyenin Yunanistana karşı harbi ictinab olunması kabil olmayan harplerdendir . [1]

[1] Ustadın bu makalesinin intişarından bir kaç sene evvel ya'ni mütecaviz ve müte'arriz yunanilerle Anado - luda çarpışmakta ve hürriyet ve istiklâlimizi ve topra - rağımızı mudafa'a etmekte iken « sen ki pacifistsin Ana - dolu harbi hakkında ne düşünüyor sun » sualini soran bir kari'nin mektubuna (İctihad) ın açık muhabere sūtu - nunda [İctihad No 148] şu cevabı vermişdim :

« Biz sulhiler muharebenin aleyhindeyiz, mudafa'a - nın değil ; hiç bir zaman mudafa'anın aleyhinde bulun - madık . Harpden hiç bir taraf için eyi bir netice çık - mayacağına kana'atımızla , hak ve vazife'i mudafa'ay - tanınmamız ve mukaddes görmemiz arasında asla tena - kuz yoktur . » [29 Haziran 1922] Ab. Dj.

Yunan - Türk mücadelesinin misali göste - rir, ki bir harp hem nâ kabili ictinab, hem de galib için pek fa'ideli olabilir :

Bu harbin menşe'i ma'lûmdur Cihan harbi Britanya İmperatorluğunu div endam bir suret - de büyüt müşdü . Mezapotamya, Filistin, Alman afrikası, v.s. eline geçmişti . Şarkda kalemrevi hükûmeti,Avrupada olduğu gibi, her gün teves - su' ediyordu .

Bu futuhâtı itmam için , Asyanın anahtarı olan (İstanbul) u futuhâtına ilâve etmek lâ - zımdı . İşte o zamanlarda Loyd George un « cihanın bir kısmını temdin etmek vazifesini, « lutfi subhanî İngiliz ırkına verdi » Sözü tevsik edilmiş görünecekti .

Lutfi Sübhaninin bu takdirini hayyizi fi'le çıkarmak için Türkleri Avrupadan sürmek ve İstanbul u zayıflığı kendisini, kolayca İngil - terenin eli altında tutacak olan bir kavme işgal ettirmekden başka bir şey kalmıyordu . Yunanistan bu vazife ile tavzif olundu .

Bu akibetden kurtulmak için türkler (Lon - dra) ya bir seri mürahaslar gönderdiler. Bilâha - ra Lausanne da üç ay aleddevam istihzakâr söz - lerine katlanacak olan nazır , bu mürahasları huzuruna kabul etmeye bile razı olmadı .

Hiç bir kavm kendisini, son nefesine, bu kadar yakın görmemiştir. Britanya topları ve altunu ile mu'avenete mazhar olan Yunaniler (İstan - bul) üzerine yürümek sa'atına intizaren (İzmir) i ve türkiyenin bir kısmını işgal ediyordu . (Ankara) ya mücavir dağlık eraziye tahassun eden müslümanlar nâ ümid bir vaz'iyette görünüyordı .

Bununla beraber vaz'iyet nâ ümid değildi. Bir Generalın mehareti vaz'iyeti tamamen de - ğışirdi . Gerek mühimmat ve gerek mevcut mıkdarı noktasından hasmın dununda bulunan bir ordu ile İzmir üzerine yürüdü , Yunanileri kahkari bir hezimate uğratdı ve son neferine kadar yunanı toprağından def' etti . [Bitmedi]

(Müessis sahibi : Dr. AB. Djevdet)
Mes'ul imtiyaz Sahibi avukat İrfan Emin

[İsmail Hakkı matbaası]